EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2024.11.26.
COM(2024) 727 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Szlovákia nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Szlovákia nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikkére,

tekintettel az (EU) 2024/1263 rendeletre és különösen annak 17. cikkére,

tekintettel az 1176/2011/EU rendeletre és különösen annak 8. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

mivel:

ÁLTALÁNOS MEGFONTOLÁSOK

Az uniós gazdasági kormányzás megreformált kerete 2024. április 30-án hatályba lépett. A gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről szóló (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendelet[1], a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásáról szóló, módosított 1467/97/EK rendelet[2] és a tagállamok költségvetési keretrendszeréről szóló, módosított 2011/85/EU tanácsi irányelv[3] együttesen a megreformált uniós gazdasági kormányzási keret központi elemei. A keret reformok és beruházások révén törekszik biztosítani az államadósság fenntarthatóságát, valamint a fenntartható és inkluzív növekedést. Előmozdítja a nemzeti felelősségvállalást, és a középtávra helyezi a hangsúlyt, amihez a szabályok hatékonyabb és következetesebb érvényesítése társul.

Az új gazdasági kormányzási keret középpontjában a tagállamok által a Tanácsnak és a Bizottságnak benyújtott nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervek állnak. E terveknek két célkitűzést kell megvalósítaniuk: i. biztosítaniuk kell, hogy az államadósság a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályán legyen, vagy prudens szinten maradjon, a költségvetési hiány pedig középtávon a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá csökkenjen és e szint alatt maradjon, valamint ii. biztosítaniuk kell az európai szemeszter keretében azonosított fő kihívásokra reagáló, illetve az EU közös prioritásainak kezelését célzó reformok és beruházások megvalósítását. E célból minden tervnek tartalmaznia kell a nettó kiadási[4] pályára

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] A Tanács (EU) 2024/1264 rendelete (2024. április 29.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló 1467/97/EK rendelet módosításáról (HL L, 2024/1264, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] A Tanács (EU) 2024/1265 irányelve (2024. április 29.) a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU irányelv módosításáról (HL L, 2024/1265, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[4] Nettó kiadások alatt az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkében meghatározottak szerint i. a kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által

vonatkozó középtávú kötelezettségvállalást, amely tényleges költségvetési korlátot állapít meg a terv négy- vagy ötéves időtartamára (a tagállam rendes jogalkotási ciklusától függően). Emellett a tagállamnak a tervben ki kell fejteni, hogy miként fogja biztosítani az európai szemeszter keretében – különösen az országspecifikus ajánlásokban (ideértve adott esetben a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás keretében megfogalmazott ajánlásokat is) – azonosított fő kihívásokra reagáló reformok és beruházások megvalósítását, továbbá hogy miként fogja kezelni a közös uniós prioritásokat. A költségvetési kiigazítás négyéves időszakra szól, amely legfeljebb három évvel meghosszabbítható, ha a tagállam elkötelezi magát az (EU) 2024/1263 rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások végrehajtása mellett.

A Bizottság a terv benyújtását követően értékeli, hogy az megfelel-e az (EU) 2024/1263 rendeletben foglalt követelményeknek.

Ezt követően a Tanács a Bizottság ajánlása alapján ajánlást fogad el, amelyben meghatározza az érintett tagállam nettó kiadási pályáját, és adott esetben jóváhagyja a költségvetési kiigazítási időszak meghosszabbítását alátámasztó reform- és beruházási kötelezettségvállalásokat.

SZLOVÁKIA NEMZETI KÖZÉPTÁVÚ KÖLTSÉGVETÉSI-STRUKTURÁLIS TERVÉVEL KAPCSOLATOS MEGFONTOLÁSOK

Szlovákia 2024. október 15-én benyújtotta nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét a Tanácsnak és a Bizottságnak. A benyújtásra azt követően került sor, hogy a Szlovákia által szolgáltatott indokokra tekintettel megállapodás született a Bizottsággal az (EU) 2024/1263 rendelet 36. cikkében meghatározott határidő meghosszabbításáról.

A terv benyújtását megelőző eljárás

A Bizottság 2024. június 21-én az (EU) 2024/1263 rendelet 9. cikkének megfelelően megküldte Szlovákiának a referenciapályát[5]. A Bizottság 2024. október 15-én közzétette a referenciapályát[6]. A referenciapálya kockázatalapú, és biztosítja, hogy az államadósság a költségvetési kiigazítási időszak végére – a kiigazítási időszakon túli további költségvetési intézkedések nélkül – középtávon megalapozottan csökkenő pályán legyen vagy prudens szinten maradjon, továbbá hogy az államháztartási hiány a kiigazítási időszakban a GDP 3 %-a alá csökkenjen, és középtávon e referenciaérték alatt maradjon. Középtáv alatt a kiigazítási időszak végét követő

---

finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított kormányzati kiadások értendők.

5 A tagállamoknak és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságnak továbbított előzetes iránymutatás egyaránt tartalmazza a meghosszabbítás nélküli (négyéves) és a meghosszabbított (hétéves) kiigazítási időszakra vonatkozó referenciapályát. Tartalmazza továbbá a Bizottság középtávú államadósság-előrejelzési keretrendszerében alkalmazott főbb kezdeti feltételeket és alapvető feltételezéseket. A referenciapályát a Bizottság 2023. évi adósságfenntarthatósági figyelőjében (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) leírt módszertan alapján számították ki. A referenciapálya a Bizottság 2024. tavaszi előrejelzésén és annak 2033-ig terjedő középtávú meghosszabbításán alapul, a hosszú távú GDP-növekedés és az elöregedéssel kapcsolatos költségek pedig összhangban vannak a Bizottság és a Tanács által közösen kiadott, az idősödésről szóló 2024. évi jelentéssel (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#slovakia

tízéves időszak értendő. Az (EU) 2024/1263 rendelet 6. cikkének d) pontja, valamint 7. és 8. cikke értelmében a referenciapálya összhangban van a költségvetési hiányra vonatkozó referenciaértékkel, az államadósság-fenntarthatósági védintézkedéssel és a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedéssel is. A Szlovákiára vonatkozó referenciapálya szerint – a Bizottság feltételezései alapján, és négyéves kiigazítási időszakkal számolva – a nettó kiadások növekedése nem haladhatja meg az 1. táblázatban szereplő értékeket. Ez a kiigazítási időszak (2025–2028) során a nettó kiadások évi 2,0 %-os átlagos növekedésének felel meg.

1. táblázat: A Bizottság által Szlovákia részére 2024. június 21-én eljuttatott referenciapálya

	2025	2026	2027	2028	2025–2028 átlag
A nettó kiadások maximális növekedése (éves, %)	2,8	2,0	1,6	1,5	2,0

Forrás: a Bizottság számítása.

Szlovákia és a Bizottság az (EU) 2024/1263 rendelet 12. cikkével összhangban 2024 júniusától szeptemberéig szakértői szintű párbeszédet folytatott. A párbeszéd középpontjában a Szlovákia által tervezett nettó kiadási pálya és az annak alapjául szolgáló feltételezések (különösen a költségvetési kiigazítás későbbre, 2026-ra ütemezése a védelmi célú beruházások és az uniós vissza nem térítendő támogatások nemzeti társfinanszírozása miatt), továbbá az európai szemeszter keretében azonosított fő kihívásokra, valamint a méltányos zöld és digitális átállással, a társadalmi és gazdasági rezilienciával, az energiabiztonsággal és a védelmi képességek kiépítésével kapcsolatos közös uniós prioritásokra reagáló reformok és beruházások tervezett megvalósítása álltak.

Szlovákia – az általa szolgáltatott információk szerint – az (EU) 2024/1263 rendelet 11. cikkének (3) bekezdésével és 36. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban 2024 szeptemberében és októberében konzultációt folytatott a civil társadalommal, a szociális partnerekkel, a regionális hatóságokkal és más releváns érdekelt felekkel. A Szlovákia tervében szereplő információk szerint a nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet megvitatták a gazdasági és szociális tanácsban, amelyben szakszervezetek, munkáltatói szövetségek, munkáltatói szervezetek és szlovákiai önkormányzatok képviseltetik magukat.

Egyéb kapcsolódó eljárások

A Tanács 2024. július 26-án megállapította, hogy a hiánykritériumnak való meg nem felelés miatt Szlovákiában túlzott hiány áll fenn[7]. A Tanács a jelen ajánlással egyidejűleg az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdésén alapuló ajánlást fogadott el a Szlovákiában fennálló túlzott költségvetési hiány megszüntetéséről[8]. Az említett ajánlásoknak az új gazdasági kormányzási keretre való áttéréshez igazodó és az által indokolt, egyidejű elfogadása biztosítja az ajánlott kiigazítási pályák közötti összhangot.

7 HL L, 2024.8.1., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2129/oj

8 A Bizottság ajánlása – A Tanács ajánlása a Szlovákiában fennálló túlzott költségvetési hiány megszüntetéséről, 2024.11.26., COM(2024) 958 final.

Szlovákia 2024. október 15-én benyújtotta 2025-re vonatkozó költségvetésiterv-javaslatát. A Bizottság 2024. november 26-án véleményt[9] fogadott el erről a költségvetésiterv-javaslatról.

A Bizottság 2024. június 19-én megállapította, hogy Szlovákiában makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Szlovákia mindenekelőtt a költség-versenyképességgel, a külső egyenleggel, az ingatlanpiaccal és a háztartások eladósodottságával kapcsolatos sebezhetőségekkel szembesül[10].

A Tanács 2024. október 21-én az európai szemeszter keretében több országspecifikus ajánlást[11] intézett Szlovákiához.

A TERV ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS A BIZOTTSÁG ÁLTALI ÉRTÉKELÉSE

Az (EU) 2024/1263 rendelet 16. cikkével összhangban a Bizottság a következőképpen értékelte a tervet:

Háttér: makrogazdasági és költségvetési helyzet és kilátások

Szlovákiában 2023-ban 1,4 %-kal nőtt a gazdasági tevékenység a magán- és az állami fogyasztás visszaesése miatt. Az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzése szerint 2024-ben a gazdaság 2,2 %-os bővülésére lehet számítani, ami az erőteljes magánfogyasztásnak és a gyengébb exportkeresletnek tudható be. A reál-GDP 2025-ben várhatóan 2,3 %-kal nő a magánfogyasztás és a beruházások hatására. A reál-GDP 2026-ban várhatóan 2,5 %-kal nő az erőteljes magánfogyasztás és a pozitív nettó export hatására. Az előrejelzés időszakában (2024–2026) Szlovákia potenciális GDP-növekedése várhatóan kismértékben, a 2024. évi 2,3 %-ról 2026-ra 2,2 %-ra csökken. A munkanélküliségi ráta 2023-ban 5,8 % volt, és a Bizottság előrejelzése szerint 2024-ben 5,5 %, 2025-ben 5,3 % és 2026-ban 5,1 % lesz. Az infláció (GDP-deflátor) az előrejelzések szerint a 2023. évi 10,1 %-ról 2024-ben 4,4 %-ra csökken, majd 2025-ben 3,8 %, 2026-ban pedig 2,8 % lesz.

A költségvetési helyzet alakulását illetően Szlovákia 2023. évi államháztartási hiánya a GDP 5,2 %-ának felelt meg. A mutató értéke az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzése szerint 2024-ben a GDP 5,8 %-a lesz, majd 2025-ben a GDP 4,7 %-ára és 2026-ban – változatlan szakpolitikát feltételezve – 4,1 %-ára csökken. Az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzésében figyelembe vette Szlovákia 2025-re vonatkozó költségvetés-tervezetét, amelyet a kormány októberben terjesztett a nemzeti parlament elé. Az államadósság 2023 végén a GDP 56,1 %-át tette ki. Az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzése szerint az adósságráta 2024 végére várhatóan a GDP 58,9 %-ára emelkedik. Ez a mutató az előrejelzés szerint 2025 végére a GDP 59,8 %-ára, 2026 végére pedig a GDP 61,8 %-ára emelkedik. Költségvetési előrejelzésében a Bizottság a középtávú tervekben szereplő kötelezettségvállalások közül csak azokat veszi figyelembe, amelyeket hitelt érdemlően bejelentett és kellő részletességgel meghatározott konkrét szakpolitikai intézkedések támasztanak alá.

---

9 A Bizottság véleménye Szlovákia költségvetésiterv-javaslatáról, 2024.11.26., C(2024)9065 final.

10 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak, COM(2024) 600 final, 4. függelék.

11 A Tanács ajánlása Szlovákia gazdaság-, költségvetési, foglalkoztatás- és strukturális politikájáról. (Még nem tették közzé.)

A tervben szereplő nettó kiadási pálya és főbb makrogazdasági feltételezések

Szlovákia nemzeti középtávú költségvetési-strukturális terve a 2025–2028-as időszakra vonatkozik, és négy évre szóló költségvetési kiigazítást irányoz elő.

A terv tartalmazza az (EU) 2024/1263 rendelet 13. cikkében előírt valamennyi információt.

Szlovákia a tervben kötelezettséget vállal a 2. táblázatban feltüntetett nettó kiadási pálya követésére, amely 2025-től 2028-ig a nettó kiadások évi 2,0 %-os átlagos növekedésének felel meg. A Bizottság által 2024. június 21-én megküldött referenciapályával összevetve a terv a kiigazítási időszakban (2025–2028) a nettó kiadások azonos mértékű[12] átlagos növekedését irányozza elő. A terv szerint a potenciális GDP-növekedés a 2025. évi 2,4 %-ról 2028-ra fokozatosan 1,4 %-ra csökken. Emellett a terv azzal számol, hogy a GDP-deflátor növekedési rátája a 2024. évi 4,6 %-ról 2025-ben 3,2 %-ra, majd 2028-ban 2,9 %-ra csökken.

2. táblázat: A Szlovákia tervében szereplő nettó kiadási pálya és főbb feltételezések

	2024	2025	2026	2027	2028	Átlag a terv érvényességi időszakában (2025–2028)
A nettó kiadások növekedése (éves, %)	6,2	3,8	0,9	1,6	1,5	2,0
A nettó kiadások növekedése (kumulálva, %)	6,2	10,3	11,2	13,0	14,8	n.a.
Potenciális GDP-növekedés (%)	2,3	2,4	1,7	1,4	1,4	1,7
Infláció (GDP-deflátor növekedése) (%)	4,6	3,2	3,1	3,0	2,9	3,1

Forrás: Szlovákia középtávú költségvetési-strukturális terve és a Bizottság számításai.

A tervben foglalt nettó kiadási kötelezettségvállalások államadósságra gyakorolt hatásai

Ha a tervben vállalt nettó kiadási pálya és az alapul szolgáló feltételezések megvalósulnak, a terv szerint az államadósság 2027-re a GDP 62,1 %-ára emelkedne (a 2024. évi 58,5 %-ról), majd a kiigazítási időszak végére (2028) a GDP 61,4 %-ára csökkenne, amint az a következő táblázatban is szerepel. Az államadósság 2026-ban várhatóan a GDP 61,6 %-a lesz, így első ízben lépi túl a Szerződésben a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaértéket, és a kiigazítási időszak későbbi éveiben is a referenciaérték felett marad. Ezt követően középtávon (azaz 2038-ig) az adósságráta a terv szerint várhatóan fokozatosan csökken, és 2038-ra 54,8 %-ra mérséklődik.

[12] A különbség a kerekítés miatt nem látható.

3. táblázat: Az államadósság és az államháztartási egyenleg alakulása Szlovákia tervében

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Államadósság (a GDP %-ában)	56,0	58,5	59,8	61,6	62,1	61,4	54,8
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	–4,9	–5,9	–5,1	–3,9	–2,9	–1,8	–2,3

Forrás: Szlovákia középtávú költségvetési-strukturális terve.

A terv értelmében tehát az államadósság középtávon a Szerződésben a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaérték alá kerülne. Ez a terv feltételezései alapján megalapozott, mivel a Bizottság adósságfenntarthatósági elemzése keretében elvégzett valamennyi determinisztikus stressz teszt szerint az adósság 2038-ra a GDP 60 %-a alatt lesz. Ezért a tervben foglalt szakpolitikai kötelezettségvállalások és makrogazdasági feltételezések alapján a tervben előterjesztett nettó kiadási pálya eleget tesz az (EU) 2024/1263 rendelet 6. cikkének a) pontjában és 16. cikkének (2) bekezdésében az államadósságra vonatkozóan előírt kritériumnak.

A tervben foglalt nettó kiadási kötelezettségvállalások államháztartási egyenlegre gyakorolt hatásai

A tervben foglalt nettó kiadási pályája és feltételezések alapján az államháztartási hiány 2024-ben előreláthatólag a GDP 5,9 %-ára, 2028-ra pedig fokozatosan a GDP 1,8 %-ára csökken. A hiány várhatóan 2027-ben kerül ismét a GDP 3 %-a alá, és a GDP 2,9 %-át fogja kitenni. A terv értelmében tehát az államháztartási egyenleg a kiigazítási időszak végén (2028) nem lépné túl a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. Emellett a kiigazítási időszakot követő tíz évben (azaz 2038-ig) az államháztartási hiány nem lépné túl a GDP 3 %-át. Ezért a tervben foglalt szakpolitikai kötelezettségvállalások és makrogazdasági feltételezések alapján a tervben előterjesztett nettó kiadási pálya eleget tesz az (EU) 2024/1263 rendelet 6. cikkének b) pontjában és 16. cikkének (2) bekezdésében a költségvetési hiányra vonatkozóan előírt kritériumnak.

A költségvetési kiigazítás ütemezése

A strukturális elsődleges egyenleg változásaként számított költségvetési kiigazítás a tervben leírtak alapján későbbre ütemezett, szemben az (EU) 2024/1263 rendelet 6. cikkének c) pontjában főszabályként előírt lineáris pályával. 2025-ben a strukturális elsődleges egyenleg költségvetési kiigazítása 0,8 százalékpont, ami 0,5 százalékponttal elmarad a terv teljes időszakára számított átlagos éves kiigazítástól. A 2025. évi kevésbé ambiciózus költségvetési kiigazítás azzal magyarázható, hogy ekkor hajtják végre a korábbi években elhalasztott katonai beruházásokat, amelyek 2025-ben a GDP 0,4 %-át teszik ki. A kiigazítás ezért későbbre, 2026-ra ütemezett, amikor a strukturális elsődleges egyenleg tervezett kiigazítása 0,5 százalékponttal magasabb lesz, mint az átlagos éves kiigazítás. 2027-ben és 2028-ban a strukturális elsődleges egyenleg tekintetében lineáris a kiigazítás. Ezért a tervben foglalt szakpolitikai kötelezettségvállalások és makrogazdasági feltételezések alapján a tervben előterjesztett nettó kiadási pálya összhangban van az (EU) 2024/1263 rendelet 6. cikkének c) pontjában meghatározott, a későbbre ütemezés tilalmára vonatkozó védintézkedéssel, valamint a 36. cikke (1) bekezdésének e) pontja szerinti átmeneti rendelkezéssel.

4. táblázat: A strukturális elsődleges egyenleg alakulása Szlovákia tervében

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Strukturális elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	–3,5	–4,3	–3,5	–1,7	–0,3	1,0
A strukturális elsődleges egyenleg változása (százalékpont)	n.a.	–0,8	0,8	1,8	1,3	1,3

Forrás: Szlovákia középtávú költségvetési-strukturális terve.

A túlzott hiány esetén követendő eljárással való összhang

A tervben meghatározott nettó kiadási pálya összhangban van a túlzott hiány esetén követendő eljárás követelményeivel (különös tekintettel az 1467/97/EK tanácsi rendelet 3. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdésében meghatározott minimális éves strukturális kiigazításra).

A terv összhangja a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedéssel

A prevenciós ág keretében az (EU) 2024/1263 rendelet 8. cikkében meghatározott, a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedéssel kapcsolatos követelmény azt hivatott biztosítani, hogy a hiányra vonatkozóan a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértékhez képest egy közös mozgástér álljon rendelkezésre. A követelmény 2028-tól alkalmazandó Szlovákiára, mivel a tervezett hiány 2027-től nem éri el a GDP 3 %-át. A strukturális elsődleges egyenleg éves kiigazítása tehát 2028-ban nem lehet kevesebb a GDP 0,4 %-ánál, ha a strukturális hiány 2027-ben a GDP 1,5 %-a felett marad, hogy biztosított legyen a strukturális értelemben a GDP 1,5 %-ának megfelelő közös rezilienciacélú mozgástér. A tervben foglalt szakpolitikai kötelezettségvállalásokból és makrogazdasági feltételezésekből következő költségvetési kiigazítás 2028-ban 1,3 %-nak felel meg. Ezért a tervben foglalt szakpolitikai kötelezettségvállalások és makrogazdasági feltételezések alapján a tervben előterjesztett nettó kiadási pálya összhangban van a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedéssel.

A terv összhangja az államadósság-fenntarthatósági védintézkedéssel

A terv értelmében az államadósság 2026-ban, 2027-ben és 2028-ban a GDP 60 %-a és 90 %-a között marad. Mivel azonban a terv szerint a költségvetési hiány 2027-ben a GDP 3 %-a alá csökken, ami a kiigazítási időszak utolsó évében a túlzott hiány fennállását megállapító határozat hatályon kívül helyezését eredményezné, a terv által lefedett időszakban nem alkalmazandó az államadósság-fenntarthatósági védintézkedés.

A tervben foglalt makrogazdasági feltételezések

A terv alapját képező makrogazdasági és költségvetési feltételezések összhangban állnak a Bizottság által 2024 június 21-én Szlovákiának továbbított feltételezésekkel. A terv figyelembe veszi a referenciapályához képest rendelkezésre álló további információkat, és ennek megfelelően aktualizált makrogazdasági és költségvetési mutatókat tartalmaz. Az aktualizálás hatása nem befolyásolja jelentősen a nettó kiadásoknak a terv szerinti, a referenciapályához viszonyított, átlagos növekedését.

A terv szerinti költségvetési stratégia

A tervben foglalt indikatív költségvetési stratégia szerint a nettó kiadásokra vonatkozó kötelezettségvállalásokat főként a bevételt növelő diszkrecionális intézkedések révén fogják végrehajtani. A tervben foglalt intézkedések a tervezett összeg egyharmadát teszik ki, míg a fennmaradó kétharmad a következő éves költségvetésekben kerül

meghatározásra. A 2025-re tervezett költségvetési konszolidáció a 2025. évi költségvetésiterv-javaslatban előirányzott bevételnövelő és kiadáscsökkentő intézkedéseken alapul. Ez magában foglalja a hozzáadottérték-adó és a társasági adó növelését, a vállalkozásokra újonnan kivetett pénzügyi tranzakciós adót, valamint az édesített italokra, a dohánytermékekre és a nem dohánytermékekre kivetett magasabb jövedéki adókat. A kiadási oldalon tervezett intézkedések közé tartozik a magas energiaárakhoz kapcsolódó meglévő támogatások megszüntetése és a közszférabeli bérek csökkentése. A diszkrecionális bevételnövelés a GDP 1,6 %-át, míg a kiadáscsökkentés a GDP 0,6 %-át teszi ki. Szlovákia azonban azt is tervezi, hogy a GDP 0,6 %-ával növeli kiadásait, ami a GDP 1,6 %-ának megfelelő nettó konszolidációt eredményez.

A vonatkozó szakpolitikai intézkedések pontos meghatározását meg kell erősíteni vagy ki kell igazítani, valamint számszerűsíteni kell az éves költségvetésekben. Ugyanakkor a tervben foglalt indikatív költségvetési stratégia végrehajtása kapcsán továbbra is fennállnak bizonyos kockázatok. Ezek abból erednek, hogy a költségvetési kiigazítás elsősorban a diszkrecionális bevételnövelő intézkedéseken alapul. Az erőteljes konszolidációs erőfeszítések terhe az államháztartás helyett a háztartásokra és a vállalkozásokra hárul. Egy ilyen konszolidációs stratégia további makrogazdasági hatásokkal járhat, amelyeknek költségvetési következményei is lehetnek. Az adózásra támaszkodó konszolidáció konkrétan azzal a költségvetési kockázattal jár, hogy a ténylegesen beszedett adóbevétel alacsonyabb lesz a tervben feltételezettnél. A 2025-ös költségvetésiterv-javaslat meghatározza azokat a szakpolitikai intézkedéseket, amelyek révén teljesíthető a 2025. évi nettó kiadásokra vonatkozó kötelezettségvállalás[13].

A tervben szereplő azon reform- és beruházási törekvések, amelyek az európai szemeszter keretében azonosított fő kihívásokra reagálnak és az Unió közös prioritásait kezelik

A terv ismerteti az európai szemeszter keretében – különösen az országspecifikus ajánlásokban, köztük a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás keretében megfogalmazott ajánlásokban – azonosított fő kihívások kezelésére, valamint az EU közös prioritásainak érvényesítésére irányuló reformokkal és beruházásokkal kapcsolatos szakpolitikai szándékokat. A terv 18 reformot és 11 beruházást tartalmaz, ezek közül 18 a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön keresztül, egy pedig a kohéziós politikai alapokból is pénzügyi támogatásban részesül.

A méltányos zöld átállásra vonatkozó közös prioritást illetően, az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározott éghajlat-politikai célokat is beleértve, a terv ismerteti a karbonszegény közlekedési infrastruktúra korszerűsítését, ami a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben is szerepel, és célja az újjáépített vagy korszerűsített tiszta vasúti infrastruktúra hosszának növelése. Ez az intézkedés a fenntartható tömegközlekedésre és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentésére vonatkozó 2019., 2020., 2022. és 2023. évi országspecifikus ajánlások kezelésére irányul. Emellett a terv (a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében) olyan projekteket is tartalmaz, amelyek célja a zöld átállással összefüggő kihívások kezelése a Horizont Európa prioritásaihoz igazodó tematikus pályázati felhívások közzététele révén. Ez a beruházás a Szlovákiának címzett 2019., 2020., 2022. és

[13] Lásd: A Bizottság véleménye Szlovákia költségvetésiterv-javaslatáról, 2024.11.26., C(2024)9065 final.

2023. évi, a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentéséről, a zöld átállás előmozdításáról, valamint a beruházások kutatásra és innovációra való összpontosításáról szóló országspecifikus ajánlásokra reagál. A terv a zöld átállás összefüggésében a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben szereplő egyéb intézkedéseket is ismertet, például a villamosenergia-piac reformját és a hulladékgazdálkodási törvény módosítását – amelyek már megvalósultak –, valamint a természetvédelmi törvényt és a vízügyi törvényt. A méltányos digitális átállás fellendítése érdekében Szlovákia olyan intézkedéseket vezetett be, mint az elektronikus számlázási rendszer és a pénzügyi igazgatással kapcsolatos elektronikus szolgáltatások javítása. Ezen intézkedések célja az adókijátszás kezelése és az ügyfélközpontú megközelítés előmozdítása. Ezek közvetlenül kapcsolódnak az adóügyi megfelelés megerősítését és az adóigazgatás digitalizálását szorgalmazó, Szlovákiának címzett 2022., 2023. és 2024. évi országspecifikus ajánlásokhoz. A terv a gazdaság digitalizációjának támogatása érdekében – a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben is szereplő – kutatási és innovációs beruházást is tartalmaz, amely a kutatás, az innováció és a versenyképesség támogatásáról szóló 2019., 2020. és 2024. évi országspecifikus ajánlásokat hivatott kezelni. Emellett magában foglalja az informatikai erőforrások közbeszerzésére szolgáló központi platform létrehozására irányuló – a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben is szereplő – reformot, amely elősegíti a digitális infrastruktúrára és a minőségi közszolgáltatásokra vonatkozó 2019. és 2020. évi országspecifikus ajánlások teljesítését.

A társadalmi és gazdasági rezilienciára vonatkozó közös prioritást illetően, amely magában foglalja a szociális jogok európai pillérét is, a terv több intézkedést irányoz elő. A társadalmi rezilienciához való hozzájárulás érdekében célzottabb adókedvezmény kerül bevezetésre, amely támogatja a gyermekes családokat, különös tekintettel az alacsony jövedelmű háztartásokra. Ezen intézkedés a 2022., a 2023. és a 2024. évi országspecifikus ajánlások kezelését célozza, amelyek szerint javítani kell a közkiadások hatékonyságát, és az inkluzív és fenntartható növekedést fokozottan ösztönző adószerkezetet kell kialakítani. A társadalmi rezilienciával és az energetikai átállással egyaránt foglalkozik az a beruházás, amely az energiaszegény háztartások otthonainak felújítására irányul, és célja, hogy növelje az energiaszegénység kockázatának kitett személyek rendelkezésére álló felújított lakások számát. A beruházás a 2019., a 2020., a 2022. és a 2023. évi országspecifikus ajánlások teljesítését célozza. Ezen túlmenően Szlovákia beillesztette tervébe a befogadás előmozdítására és az oktatás területén tapasztalható szegregáció leküzdésére irányuló reformot – amely az új iskolaügyi jogszabálycsomag részét képezi –, és ezzel a 2019., a 2020. és a 2024. évi országspecifikus ajánlásokat kívánja kezelni, amelyek az oktatás minőségének javítását és inkluzív jellegének erősítését szorgalmazzák, különösen a hátrányos helyzetű gyermekek esetében. A társadalmi rezilienciát javító egyéb intézkedések közé tartozik az óvodai kapacitások bővítésének befejezése (a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében), a sajátos nevelési igények meghatározása és a módszertani anyagok elkészítése (a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében), valamint az alapfokú oktatás tantervének reformja (a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében), amelyek mindegyike az oktatás minőségének javításáról és inkluzív jellegének erősítéséről, a megfizethető gyermekgondozáshoz való hozzáférés javításáról, valamint a hátrányos helyzetű csoportok integrációjának előmozdításáról szóló 2019., 2020. és 2024. évi országspecifikus ajánlások kezelését célozza. A gazdasági rezilienciával foglalkozó intézkedések közé tartozik a Szlovák Köztársaság 2027–2035 közötti iparpolitikájának kidolgozása, amely a versenyképesség fokozásának

szükségességéről szóló 2019. és 2024. évi országspecifikus ajánlások teljesítésére irányul. Emellett Szlovákia beillesztette tervébe a tudomány, a kutatás és az innováció irányításának, értékelésének és támogatásának reformját – amely a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben is szerepel –, valamint a vállalkozások, a tudományos körök és a K+F-fel foglalkozó szervezetek közötti együttműködést támogató beruházást. Mindkét intézkedés hasonló, 2019., 2020. és 2024. évi országspecifikus ajánlásokat kíván kezelni a kutatás és az innováció támogatása, valamint a versenyképesség fokozása érdekében. Végezetül, az ország lakáspiaccal kapcsolatos makrogazdasági sebezhetőségeivel összefüggő 2019., 2023. és 2024. évi országspecifikus ajánlások teljesítése érdekében Szlovákia módosítani kívánja az építési törvényt, hogy egyszerűsítse az építésügyi eljárásokat és bővítse a bérlakások kínálatát. Szlovákia emellett végre kívánja hajtani az önkormányzati lakások állami támogatásáról szóló törvényt, hogy javítsa a megfizethető lakásbérlési lehetőségek hozzáférhetőségét. A terv nem tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek az alapkészségek oktatásának megerősítéséről és a három év alatti gyermekek intézményes gyermekgondozásban való részvételének növeléséről szóló 2024. évi, illetve a kis- és középvállalkozások likviditásának biztosításáról szóló 2020. évi országspecifikus ajánlások kezelését célozzák.

Ami az energiabiztonságra vonatkozó közös prioritást illeti, a terv – az uniós követelményekkel és a nemzeti prioritásokkal összhangban – a hidrogéntechnológiák hatékony alkalmazásáról szóló jogalkotási javaslatok kidolgozását célzó reformot irányoz elő: ez a nemzeti hidrogénstratégiára vonatkozó cselekvési terv, amely a helyreállítási és rezilienciaépítési terv REPowerEU-fejezetében szerepel. E reform célja a Szlovákiának címzett 2020., 2022. és 2023. évi, a fosszilis tüzelőanyagoktól való általános függőség csökkentésére vonatkozó országspecifikus ajánlások kezelése. Emellett Szlovákia új megújulóenergia-termelő létesítmények építésével (a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében) további 122,4 MW villamos energiát kíván előállítani. E beruházás célja a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsítását szorgalmazó 2020., 2022. és 2023. évi országspecifikus ajánlások kezelése. Szlovákia továbbá a 2020., a 2022. és a 2023. évi országspecifikus ajánlások kezelése érdekében beillesztette tervébe az energiaelosztó rendszerek korszerűsítésére irányuló – a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben is szereplő – beruházást, amely megkönnyítené a megújuló energiaforrások hálózatra kapcsolásával összefüggő eljárásokat.

A védelmi képességekre vonatkozó közös prioritást illetően a terv tartalmaz egy, a kiválasztott projektek végrehajtására irányuló intézkedést, amely projektek egyike a 8x8-as kerekes páncélozott járművek és egy közepes hatótávolságú légvédelmi rendszer kifejlesztése a védelmi minisztérium 2035-ig tartó hosszú távú fejlesztési tervének keretében.

A terv emellett szakpolitikai intézkedést irányoz elő a meglévő szülői nyugdíj olyan mechanizmussal való felváltására, amely lehetővé teszi a befizetett adó részleges visszatérítését a szülők javára. Ez az intézkedés az államháztartás fenntarthatóságának megőrzésével és a költséges kiadási intézkedések visszafogásával kapcsolatos 2019. és 2024. évi országspecifikus ajánlások teljesítésére irányul. Ezen túlmenően a köztisztviselők és a közalkalmazottak számának 2025 és 2027 között 5 000 fővel történő csökkentésére irányuló intézkedés hozzá fog járulni a közkiadások csökkentéséhez (a 2024. évi országspecifikus ajánlásnak megfelelően). Emellett a tervben szerepel a központi kórházirányítási rendszer reformja (a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében), amely az

egészségügyi ágazat költségvetési fenntarthatóságával és rezilienciájának megerősítésével kapcsolatos 2019. és 2020. évi országspecifikus ajánlásokat kívánja kezelni; az új bírósági hálózat bevezetésével kapcsolatos reform (a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében), amely az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyságával kapcsolatos 2019. és 2020. évi országspecifikus ajánlásokra reagál, valamint a közös szolgáltatóközpontok létrehozására irányuló intézkedés (a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében) az alapvető közszolgáltatások hatékonyságának javítása érdekében, amely a közszolgáltatások minőségének javításáról szóló 2020. és 2024. évi országspecifikus ajánlásokat hivatott kezelni. A terv nem tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek az igazságszolgáltatási és korrupcióellenes rendszer függetlenségével és integritásával kapcsolatos 2019. és 2024. évi, valamint a pénzmosás elleni keret végrehajtásával kapcsolatos 2020. évi országspecifikus ajánlások teljesítésére irányulnak.

A terv információval szolgál a kohéziós alapokkal és Szlovákia helyreállítási és rezilienciaépítési tervével mutatott következetességről és adott esetben kiegészítő jellegről. Konkrétan, a terv tartalmaz egy, a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben is szereplő beruházást (a 16. komponens 4. beruházása), amely az alapvető közszolgáltatások hatékonyságát és hozzáférhetőségét javító közös szolgáltatóközpontok létrehozására irányul. A közös szolgáltatóközpontok személyzeti kapacitásának anyagi fedezetét a kohéziós politikai alapokból finanszírozott pályázati felhívás útján fogják biztosítani.

A terv áttekintést nyújt Szlovákia közös uniós prioritásokkal kapcsolatos közberuházási igényeiről. Ami a méltányos zöld és digitális átállásra vonatkozó közös prioritást illeti, beleértve az európai klímarendelettel való összhangot is, az intézkedések között szerepel az energiahatékonyság növelése valamennyi ágazatban és a fosszilis tüzelőanyagok használatának fenntarthatóbb alternatívákkal való helyettesítése, és ennek jegyében a beruházásoknak a nukleáris, a nap- és a szélenergia-termelésre való összpontosítása. Emellett komoly beruházási igények jelentkeznek a digitális kormányzati szolgáltatások hozzáférhetőségének és használatának javítása terén, összhangban Szlovákia digitális évtizedre vonatkozó nemzeti stratégiai ütemtervével. A társadalmi és gazdasági reziliencia biztosítása érdekében Szlovákia azt tervezi, hogy 2030-ig fokozatosan növeli a kutatásra és fejlesztésre fordított közkiadásokat. Szlovákia elismeri, hogy az energiabiztonság fokozása érdekében középtávú beruházási megoldásként diverzifikálni kell a különböző típusú nyersanyagok behozatalát azáltal, hogy új összeköttetéseket épít ki, hosszú távon pedig be kell ruházni a megújuló energiaforrásokba és az atomenergiába. Végezetül a biztonság garantálása, a NATO- és az EU-tagsággal járó kötelezettségvállalások teljesítése, valamint a regionális stabilitás fenntartása érdekében folytatódik a védelmi modernizációs projektekbe való beruházás az országban, azzal az elsődleges céllal, hogy olyan új és korszerű katonai felszerelések álljanak rendelkezésre, amelyek teljes mértékben összeegyeztethetők a NATO-tagállamok felszereléseivel. A terv a védelmi kiadások növelését irányozza elő a GDP 2 %-ának megfelelő célérték elérése érdekében, eleget téve a NATO-kötelezettségvállalásoknak.

A Bizottság következtetése az értékelés alapján

Összességében a Bizottság úgy véli, hogy Szlovákia terve eleget tesz az (EU) 2024/1263 rendelet követelményeinek.

ZÁRÓ KÖVETKEZTETÉS

Helyénvaló, hogy a Tanács az (EU) 2024/1263 rendelet 17. cikkével összhangban a tervben foglalt nettó kiadási pályát javasolja a Szlovákiának címzett ajánlásában,

AJÁNLJA, hogy Szlovákia:

1. Biztosítsa, hogy a nettó kiadások növekedése ne haladja meg az ezen ajánlás I. mellékletében meghatározott felső határokat.

A Tanács emellett felkéri Szlovákiát, hogy biztosítsa az európai szemeszter keretében – különösen az országspecifikus ajánlásokban – azonosított fő kihívások kezelését, valamint a közös uniós prioritások érvényesítését célzó reformok és beruházások végrehajtását.

I. MELLÉKLET

A nettó kiadások maximális növekedési rátája
(éves és kumulatív növekedési ráták nominális értéken)
Szlovákia

Év		2025	2026	2027	2028
Növekedési ráta (%)	Éves	3,8	0,9	1,6	1,5
	Kumulált	10,3	11,2	13,0	14,8

(*) A kumulált növekedési ráták a 2023-as bázisév alapján kerültek kiszámításra.

Kelt Strasbourgban, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök